

V. U.: Eddy Praet
Watermolenstraat 115
9500 GERAARDSBERGEN
Tel: 054415950

TUINIERN

MAANDBLAD (verschijnt niet in augustus)

Maand: **oktober 2021**
Postkantoor GERAARDSBERGEN I
P 508040

KON. MIJ WERK DER VOLKSTUINEN
vzw GERAARDSBERGEN

Voorzitter: André Depelseneer
Zikastraat, 85 9500 Geraardsbergen
Tel.: 054411906
Rekeningnummer: **BE86 9733 7216 1550**
KBO: 0411.014.239
RPR: afdeling Oudenaarde
volkstuijnengeraardsbergen@gmail.com
www.volkstuinengeraardsbergen.be

PB-PP
BELGIE(N) - BELGIQUE

Volgende activiteiten

- **Vrijdag 29 oktober om 19h30** in zaal Sint-Bavo, Hoge Buizemont 165 te Geraardsbergen: voordracht over **'De teelt van witloof'** door **Herman De Waele**.

In deze periode van het jaar worden de witloofwortels gerooid om ze dan te 'trekken' in volle grond of bakken. Waarop we moeten letten bij het oogsten en het inleggen van de wortels zal zeker aan bod komen in deze voordracht. Maar onze lesgever zal ongetwijfeld ook aandacht schenken aan het zaaien en de teeltbegeleiding van deze interessante groente. Herman kennende zal dit rijkelijk geïllustreerd worden met foto- en filmmateriaal. Een avond om niet te missen, zowel voor de ervaren tuinier als voor een beginnende witloofkweker. Iedereen welkom, toegang gratis.

Smullen van eigen gekweekt witloof met Kerstmis of Nieuwjaar? Zo kan het ook ...

Voor de leden die te weinig plaats hebben om zelf witloofwortelen te telen of bij wie de teelt niet zo best gelukt is, bieden wij de mogelijkheid om via de vereniging witloofwortelen te bestellen. Dit zijn de voorwaarden:

- Aankoop van witloofwortelen (ras F1 Manoline), verpakt in een **netzak van 10 kg** (ong. 60 wortels), aan **8,50 €/ zak**. Tevens hebt u de mogelijkheid om een **forceerbak** (60 x 40 x 44 cm) met deksel en watertoevoerbuïs te bestellen aan **30,00 €** per bak.
 - **Bestellen** gebeurt bij voorkeur via mail naar volkstuijnengeraardsbergen@gmail.com of via telefoon naar het nummer 054415950 en dit **tot en met 13 november**.
 - **Afhalen op vrijdag 26 november** in zaal Sint-Bavo, Hoge Buizemont 165 te Geraardsbergen en dit naar aanleiding van de voordracht (zie verder). Voor wie dit niet lukt, gelieve een afspraak te maken via mail of telefoon. Een herinnering hiervoor in volgend maandblad.
 - **Betaling** kan **uitsluitend vooraf op** ons rekeningnummer **BE86 9733 7216 1550**.
- **Vrijdag 26 november om 19h30** in zaal Sint-Bavo, Hoge Buizemont 165 te Geraardsbergen: voordracht over **'Klimaatgezonde tuinen'** door **Ann Muyldermans**. Een woordje meer hierover in ons volgend maandblad.
 - **Zondag 19 december vanaf 12u** in zaal Sint-Bavo, Hoge Buizemont 165 te Geraardsbergen: **spaghettifestijn**. Volwassenen betalen 11€, kinderen 6€. Een vegetarisch bord is mogelijk.

Inschrijving is verplicht en kan door een mail te sturen naar volkstuijnengeraardsbergen@gmail.com of via telefoon naar het nummer 054415950. Uw inschrijving is pas definitief na overschrijving van het vereiste bedrag op ons rekeningnummer **BE86 9733 7216 1550 met vermelding van het aantal personen (volwassenen en/of kinderen)**. Indien u vegetarisch wenst, gelieve dit dan uitdrukkelijk te vermelden. Uiterste datum van inschrijving is **5 december 2021**.

Zoals steeds wensen we te benadrukken dat deze planning onder voorbehoud is van mogelijks nieuw opgelegde coronamaatregelen.

Heuglijk nieuws

Op 31 augustus 2021 werd in Aalst Ilona De Meyer geboren, dochter van Jeroen en Evelien Durant en kleindochter van Mario en Antoinette. In naam van alle leden een dikke proficiat aan de fiere ouders en grootouders (beide lid op het volkstuinpark in de Sint-Martensstraat).

Sint-Jozefsinstituut
" 't Karmelieten "

Karmelietenstraat 57
9500 Geraardsbergen

tel: 054/41 07 10 – 054/412 412

BuBaO De
Mozaïek

Boelareststraat 3
9500 Geraardsbergen
tel: 054/41 83 50

Oktober is gekomen...

Blad voor blad dwarrelt nu van de bomen..., las ik op een briefje. Beter kan je deze periode van het jaar haast niet samenvatten. De dagen worden nu wel merkbaar korter en langzaam maakt de tuin zich op voor de winter. Toch hoeft de tuin in oktober niet saai te zijn. Juist nu kunt u nog genieten van bloeiende planten en heesters in de meest fantastische kleuren. Sommige planten vallen op door hun blad, andere hebben prachtige bloemen of kleurrijke siervruchten. Zo kunnen allerlei hulstsoorten, sierappels, bottelrozen, sneeuwbes en kardinaalsmuts uw tuin in het najaar een kleurrijke boost geven. Typische herfstbloeiers zoals sedum, herfstkrokussen, herfstchrysanthen, herfstaster, herfstanemonen, ... nemen nu over van de zomerbloeiers.

Siertuin:

- Als het nog nodig is om het gras te maaien, dan doe je dit best niet meer zo kort als in de zomer (ongeveer 4 cm). Het gaat beter wat langer (6 cm) de winter in, zodat het mos minder kans krijgt om zich te ontwikkelen eens de groei van het gras stilvalt (bij een temperatuur onder 6°C). Mos blijft wel doorgroeien tijdens de winter en des te beter naarmate het meer licht krijgt. Afgevallen bladeren, die blijven liggen na het maaien, verwijder je best. Zo voorkom je dat er een 'baderpak' ontstaat, waaronder het gras verstikt en afsterft. De afgevallen bladeren kan je verzamelen in een simpele 'korf' (vier palen en een stuk kippengaas) waar het na verloop van tijd verteert. Je kunt het ook aanbrengen tussen de rijen groenten die in de tuin overwinteren (prei, kolen, ...) of naar de border verwijzen. Bladeren in de border mogen wel blijven liggen. Ze vormen een goede bescherming tegen de vorst en zullen verteren en op die manier de bodem verrijken. Onverteerd bladafval kan je eventueel verwijderen in het voorjaar, al doe ik dat zelf nooit.
- Door de teelt in potten en containers zou je haast denken dat het niet meer uitmaakt wanneer je iets plant. Toch is dat niet helemaal waar. Door in oktober te planten kunnen heesters, bomen en vaste planten nog vóór de winter ingeworteld zijn, wat ze in het voorjaar een voorsprong oplevert ten opzichte van planten die dan pas de grond in gaan. Naar het einde van de maand toe kan je opnieuw (bladverliezende) planten aanschaffen met een blote wortel en die zijn heel wat goedkoper dan containerplanten.
- Zorg nu voor kleur in de lente
Het najaar is het perfecte moment om te beslissen welke kleuren de tuin in het voorjaar mogen opfleuren. Bloembollen zijn niet alleen een lust voor het oog, maar maken het voorjaar ook een stuk gezelliger. Ze vrolijken de hele tuin op en zijn de voorbode van de lente. Een fijne opsteker na de sombere winterse dagen.

Het is vooral leuk wanneer in de tuin verschillende bloembollen na elkaar gaan bloeien. Vanaf januari kun je dan maandenlang kleur in de tuin hebben totdat de vaste planten het overnemen. Om de meer bekende even op een rijtje te zetten: in januari-februari de sneeuwkllokjes (Galanthus), in februari-maart de krokussen (Crocus), in maart-april de narcissen (Narcissus), hyacinten (Hyacinthus) en blauwe druif (Muscari), in april-mei de tulpen (Tulipa). Een allesbehalve volledige opsomming, want er is voor elk wat wils.

Waarom nu planten? Voorjaarsbloembollen moeten in de herfst worden geplant omdat ze een koude periode nodig hebben om in het voorjaar tot bloei te komen. Voorjaarsbollen kunnen van september tot december in de grond, maar wel voordat de eerste vorst optreedt. Je plant de bollen best zo snel mogelijk na aankoop. Als je ze nog even moet opslaan, zorg dan dat ze droog en koel (tussen de 10° en 15°C) bewaard worden.

Waarop letten bij het planten?

- Veel voorjaarsbloeiende bloembollen staan graag in volle zon of halfschaduw. Maar eigenlijk groeien ze bijna in elke omgeving, mits er een goede afwatering is (bloembollen gaan rotten wanneer ze lang in het water staan). Houd daar rekening mee bij de keuze van de plaats.
- Indien nodig kan je de aarde vooraf losmaken met een spade, dit maakt het planten met een bollenplanter gemakkelijker. Maak een putje met de gewenste diepte, afhankelijk van de hoogte van de bol. Leg de bloembollen op de juiste manier in het plantgat en vul het gat met de uitgeteerd aarde.

Wellicht de meesten onder ons passen bloembollen toe als meerjarige beplanting. De eenmalig geplante voorjaarsbollen blijven na de bloei in de grond zitten en krijgen rustig de tijd om af te sterven en zich ondergronds voor te bereiden op een volgend groeiseizoen. Veelal maken deze voorjaarsbollen onderdeel uit van een bestaande meerjarige beplanting zoals een vasteplanten-, heester- of rozenborder. Deze voorjaarsbollen volgen dus dezelfde cyclus als vaste planten. Voorjaarsbollen die geschikt zijn voor deze meerjarenbloei zijn onder andere sneeuwkllokjes, krokussen, narcissen-, tulpen- en hyacintencultivars. Sommigen hebben zelfs nog iets meer te bieden, doordat ze als bijkomend voordeel hebben dat ze zich uitbreiden. Denk maar aan sneeuwkllokjes en krokussen in gazons en grasbermen, waar ze zelfstandig kunnen fungeren. Bloembollen kunnen ook ingezet worden als eenjarige om een massaal kleureffect te creëren. Denk daarbij aan bloemperken met een opeenvolgende bloei van krokussen en tulpen, aan zeeën van blauwe druifjes of aan lange linten met grootkronige narcissen. Vooral bloembollen met sprekende kleuren (rood, geel, blauw) zijn voor dit doel geschikt.

Groentetuin:

Oktober is nog steeds genieten van alles wat de groentetuin ons te bieden heeft. Een aantal 'versleten' gewassen zoals pompoenen, courgettes, patisson, ... zijn ondertussen al geoogst. Het vrijgekomen perceel is ingezaaid met een mengeling van phacelia en haver. Maar er is nog een overvloed aan groen: knol- en bleekselder, sla, boontjes, groenlof, roodlof, andijvie, Die blijven voorlopig in de tuin. Het is wel aangeraden om het weerbericht te volgen, zodat je bij voorspelde nachtvorst de nodige voorzorgen kunt nemen: alle vorstgevoelige planten en groenten naar binnen halen of voor bescherming zorgen (noppenplastic, vliesdoek, jute zakken, stro, bladeren, ...).

Yacon

Yacon laat je groeien tot de eerste vorst optreedt omdat tot die tijd het knolgewicht nog steeds toeneemt. Bij de eerste nachtvorst zullen de bladeren zwart worden (net zoals bij dahlia's). De groei van de knollen stopt dan maar zelf zijn ze nog niet aangetast. Het rooien moet voorzichtig gebeuren want de grote knollen zijn erg breekbaar. Je kunt de bladstengels inkorten tot een twintigtal cm boven de grond om nog een zekere grip over te houden. Dan verwijder je in een ruime cirkel rond de plant de grond om ze vrij te maken. Met een riek probeer je het geheel te lichten en uit de grond te trekken. Eventueel afgebroken knollen moeten apart uitgegraven worden.

Na het rooien zie je duidelijk de twee soorten knollen: naast de 'broedknollen' (bovenaan) de heel wat grotere 'consumptieknollen' (zie foto). Beide types knollen kunnen op een vorstvrije plaats heel goed bewaard worden (tot in de vroege lente). Zorg ervoor dat ze niet kunnen uitdrogen (fris en licht vochtig dus). Dit kan bijvoorbeeld in kisten met (licht vochtig) turf, zowat vergelijkbaar met het opbergen van dahliaknollen.

Bataat

Ook bataat heeft geen probleem met wisselvallig weer: zolang de temperatuur hoog genoeg is, zal de loofontwikkeling navenant zijn. Ze kunnen zeker tot oktober blijven staan. Vanaf september kunnen de grootste knollen eventueel tussendoor geoogst worden. Verwijder zeer voorzichtig de aarde aan de zijkant van het plantbed en neem de grootste knollen weg zonder de plant zelf te beschadigen. Dek het plantbed weer toe. Op die manier kan je verder gaan tot de definitieve rooi. Rek het groeiseizoen zoveel mogelijk zodat de knollen zich optimaal kunnen ontwikkelen. Vóór de eerste nachtvorst moeten ze allemaal wel geoogst zijn. Verwijder het bladerdek en begin aan de rand van het plantbed met het uitgraven van de knollen en de plant. Beschadig de knollen niet, deze kunnen snel ziek worden en de rest van de oogst aantasten. Wrijf ze voorzichtig schoon, verwijder kleine worteltjes en leg ze naast elkaar in een kistje of bakje. Gooi ook de kleinste niet weg want die zijn nog het lekkerst.

Om ze echt lekker zoet te krijgen, moeten bataten nog rijpen. Dat doe je door ze in een warme omgeving te leggen. Het zetmeel dat in de knollen aanwezig is, wordt in die periode omgezet in suiker wat bevorderlijk is voor een lange bewaring. Daarna kunnen ze droog nog maanden worden bewaard in een donkere ruimte bij een temperatuur rond de 15°C, best op een plek waar de luchtvochtigheid relatief hoog is. Om uitdroging bij een lage luchtvochtigheid te vermijden kan je de knollen in papieren zakken bewaren.

De overblijvers

Prei, spruiten, savooi- en boerenkool, ... brengen de winter in de tuin door. Ook schorseneren kunnen tot in het voorjaar blijven staan, ze zijn pas vanaf november/december op hun lekkerst. Ook wortelpeterselie en pastinaak hoeven niet direct uit de grond. Pastinaken krijgen net als spruiten en aardperen een zoetere smaak na een vorstperiode (zetmeel wordt omgezet in suikers).

Wel heb ik een aantal vroeg geplante en dus volgroeide savooi- en rodekool geoogst om te vermijden dat ze gaan openbarsten. De kolen zijn geoogst met wortelkruit. Zo worden ze nog een tijdje in een kuip of in de serre bewaard tot ze aan de beurt zijn.

	<p style="text-align: center;"> HEDENDAAGSE NATUURLIJKE TUINEN </p> <p style="text-align: center;"> WATERMOLENSTRAAT 17, 9572 SINT-MARTENS-LIERDE (LIERDE) 054/42.35.27 0499/42.26.51 </p> <p style="text-align: center;"> ANNMUYLDERMANS@PROXIMUS.BE WWW.TUINARCHITECT-ANN-MUYLDERMANS.BE </p>
---	--

Witloofwortels rooien

Even vooruitlopen op de voordracht van eind deze maand.

Vanaf begin oktober tot eind november kunnen witloofwortels worden gerooid. Indien u rooit als het loof nog friscgroen is, laat dan de wortels met blad nog enkele dagen liggen; tijdens die rustperiode halen ze nog reservevoedsel uit de bladeren. Stapel de wortels dakpansgewijze en bescherm ze tegen wind en zon door er bv. een jutezak over te leggen. Als er later meer sleet op het loof komt kan je onmiddellijk na het rooien inkuilen of de wortels zo koel mogelijk bewaren, in afwachting van...

Het loof tot 2 à 3 cm van de wortel afsnijden en inkuilen op de manier zoals u het beste uitkomt: in container (hoge bak, emmer, ton) of in volle grond. Zorg voor een plek van min 10 °C (kelder, kruipruimte, garage, ...) waar er geen licht (maar wel lucht) aan de kropjes kan. Afhankelijk van de temperatuur kan je al na een maand oogsten.

Zaaien en planten

Zaaien kan nu alleen nog onder beschutting: in de serre of in een koude bak. De groenten die ik ook vorige maand al vermeld heb komen hiervoor in aanmerking: spinazie, veldsla, kervel, ...

En buiten? De winteruien en herfstlook (zie vorig maandblad) zitten ondertussen in de grond. Als u dat ook overweegt om te doen, stelt u dit best niet langer meer uit. Wie nu niet kan planten (bv. wegens te nat in de winter) kan in het voorjaar lentelook planten. Hier gaat het dan om de roze look. De roze tint vind je enkel terug op de teentjes, waardoor het dus niet altijd gemakkelijk is om roze van witte look te onderscheiden. Hij vormt mindere volumineuze bollen dan de herfstlook, maar die kunnen wel langer bewaard worden. Een ander belangrijk verschil is dat de rusttijd vóór het kiemen groter is, waardoor hij slechts kan beginnen kiemen vanaf december. In de mediterrane gebieden kunnen ze die dan al met succes op een goede oogst planten; bij ons lukt dat niet meer en wordt het wellicht maart voor hij in de grond geraakt.

Indien u nog een groenbemester wilt zaaien ruimt u best de vrijgekomen percelen zo snel mogelijk op. Voor het zaaien van phacelia is het nu wellicht te laat. Ik schakel dan traditiegetrouw over op winterrogge, wat nog tot half november kan gezaaid worden. Wanneer je dan pas kunt zaaien stelt dat vóór Nieuwjaar natuurlijk niet veel voor, maar het gewas herneemt snel bij de eerste voorjaarszon (eind januari, begin februari). Op zware en in het voorjaar dus natte gronden kan je overwegen om winterbedden te maken, al dan niet gecombineerd met een groenbemester.

Tip: Als u goudsbloem in de tuin hebt, dan houdt hij zichzelf in stand, tenminste als u in het najaar laat betijen. Bij het opruimen van de oude verdroogde planten schud ik de resterende zaden eraf. De jonge plantjes die hieruit ontstaan ontwikkelen zich tussen de groenbemester of vormen een bedje op zich. Goudsbloem verdraagt lichte vorst. Samen met Afrikaantjes (vorstgevoelig) zijn het goede bodemontsmeters.

Indien je in het voorjaar asperges wil aanplanten kan je nu al het bed klaarmaken. Asperges vragen een goed voorbereide grond met veel organisch materiaal, die goed doorlatend is. Ze groeien het best op neutrale tot licht kalkrijke grond. Graaf op de noord-zuidas een greppel van 70 cm diep en 90 cm breed. Leg de aarde aan beide zijden van de greppel. Maak de bodem nog eens zeker 10 cm diep los met een spitvork. Meng een flinke hoeveelheid stalmest en compost door de uitgegraven aarde. Reken op ruim een halve kruiwagen per vierkante meter. Vul de greppel met de uitgegraven aarde, compost en mest.

Hebt u ook al noten verzameld?

Walnoten of okkernoten (*Juglans regia*) zijn rijk aan eiwitten en onverzadigde vetten en een bron van vitamine B, vitamine E en foliumzuur. Ze hebben een gunstige invloed op de 'slechte' LDL-cholesterol.

Het omhulsel bij walnoten is een bolster. In onrijpe toestand is de bolster groen en ze bevat veel kleurstof. Rond het eetbare deel zit een harde schaal. Je kunt beter geen noten plukken, maar best wachten tot de bolster openspringt en de noten op de grond vallen.

Verzamel de afgevallen noten in lage (houten) kistjes en laat ze nadrogen op een luchtige (warme) plaats (bv. een zonnig terras). Goed gedroogde noten zijn bijna een jaar bewaarbaar. Raap ook de beschimmelde (zieke) noten op en vernietig deze om infectie volgend jaar te voorkomen.

Walnoten passen goed in middelgrote en grote tuinen omdat de bomen nogal groot worden. Vooral zaailingen worden heel groot, zijn pas laat vruchtbaar en zijn soms vatbaar voor vervelende schimmelziekten. Kies daarom voor het aanplanten van een nieuwe boom een gezond, geënt walnotenras en plant op een lichtvochtige grond, dan kan je na 3 jaar al noten rapen. De maanden november en december zijn de beste maanden om bomen te planten.

Aanbevolen walnotenrassen zijn o.a. *Juglans regia* 'Axel', 'Broadview', 'Buccaneer', Coenen, Drjanovski, Hansen, Nr. 16, Plovdivski, Proslavski, Rita, Rote Donaunuss (Rode Donaunoot), Saturn, Wonder von Monrepos.

Een kleine tuin? Niet getreurd, kies dan voor het ras 'Mini Multiflora nr 14', een zelfbestuivend ras dat maar 1,5 tot 2 m hoog wordt, of het ras 'Westhof's Dwarf' (wordt ongeveer 3 m hoog).

- Snoeien doe je nu best niet meer en zeker ook niet in de winter. De zomermaanden (juni – augustus) zijn hiervoor het meest geschikt omdat er dan geen gevaar is op 'bloeden' (overvloedig sapverlies). De wonde heelt dan ook het best.

Bron: FruitABCtips (Guy De Kinder)

Lijmbanden of rupsenlijm tegen de wintervlinder aanbrengen

Lijmbanden zijn een milieuvriendelijke manier om onder meer de vleugelloze wijfjes van de wintervlinder te vangen bij vruchtbomen. De wijfjes van de "kleine wintervlinder" (*Operophtera brumata*, familie Spanners) komen van het najaar tot in het voorjaar uit poppen in de grond en kruipen langs de boomstam omhoog om hun eitjes te leggen bij de eindknoppen van de takken. Zodra de eerste bladeren verschijnen komen de spanrupsen uit de eieren en vreten aan de jonge bladeren en soms ook aan de bloemknoppen. Zo kunnen ze heel wat vraatschade aanrichten aan fruitbomen (appel-, peren-, pruimen-, kersen-, walnotenbomen). Koolmezen en de bonte vliegenvanger zijn de natuurlijke vijanden maar misschien is het wel raadzaam om preventief te handelen.

PREVENTIE:

Verwijder vooraf alle hoog opgroeiende begroeiing, want langs daar kunnen die insecten ook omhoog kruipen. Maak de boomstam onderaan goed proper met een harde (stalen) borstel en wrijf alle loszittende schorsdeeltjes weg. De plaats waar een lijmband of rupsenlijm moet komen moet goed proper zijn.

Maak vervolgens op de boomstam een boomlijmband vast. Door begin oktober lijmbanden rond de stam aan te brengen kan men vele vrouwelijke wintervlinders opruimen. Einde januari kunnen de lijmbanden verwijderd en verbrand worden. De lijmbanden moeten minimaal 20-25 cm breed zijn en worden bij halfstam en hoogstam op een hoogte van 1-1,5 meter boven de grond aangebracht.

Bij laagstam worden de lijmbanden net onder de zijtakken vastgemaakt (ca. 60 cm boven de grond).

Rupsenlijm kan je ook gebruiken: die moet je eerst opwarmen en daarna met een schilderskwast rond de stam uitstrijken. Probeer dit werkje op een tamelijk warme dag te doen, dan is deze lijm beter uit te strijken.

Op een milieuvriendelijke manier kan je zo grote vraatschade in het voorjaar voorkomen.

Plantensoorten waarop de kleine wintervlinder vaak voorkomt zijn eiken (*Quercus*), haagbeuk (*Carpinus betulus*), wilg (*Salix*), populier (*Populus*) en es (*Fraxinus*). Fruitbomen die in die buurt staan lopen dus meer risico op aantasting.

Bron: FruitABCtips (Guy De Kinder)

Herfstkleuren bij milde temperaturen

Geen wonder dus dat in de siertuin sommige zonnekloppers zoals rozen en dahlia's nog prominent aanwezig zijn en ook de bloei van vaste planten, zoals *Verbena* en *Gaura*, om die maar te noemen, blijft maar doorgaan.

Zoals hoger al vermeld is het nu ook volop genieten van de herfstbloeiers, zoals sedum, asters, chrysanten en heesters, die met verkleurend blad of opvallende bessen voor kleur in de tuin zorgen.

Ik pik er één uit, die we ook in onze tuin hebben: Schoonvrucht (*Callicarpa bodinieri*, zie foto) is een opgaande struik met dofgroene bladeren, maar is vooral gekend voor zijn mooie paarse besjes die rijkelijk aan de struik verschijnen vanaf september. De helderroze bloei in de zomer (juli-augustus) is eerder onopvallend maar wel bijenvriendelijk. Het blad krijgt in het najaar een paarsroze herfstkleur. Na de eerste nachtvorst verliest de plant het blad waarna de besjes nog beter opvallen. De vogels zijn niet echt verzot op de (erg bittere) besjes. Zo blijven ze lang aan de struik hangen en zie je de takjes wel eens verschijnen in kerststukjes. Voor een goede vruchtzetting is er kruisbestuiving nodig en wordt het aangeraden om minstens twee planten in de tuin te zetten, tenzij je de *Callicarpa bodinieri* 'Profusion' aanplant, want die is zelfbestuivend.

De standplaats is best zonnig, maar lichte schaduw wordt ook verdragen. De bodem dient goed waterdoorlatend te zijn want een te natte bodem in de winter gaat ten koste van de besvorming. Verder heeft deze plant geen bijzondere zorg nodig en is ze vrij van ziektes en plagen. Deze sierheester is te vermeerderen via het nemen van stekken. Volwassen planten zijn winterhard. Bij strenge winters bevriezen de toppen maar de plant herstelt zich gewoon.

Tuinplant van de maand: Eupatorium rugosum 'Chocolate'

Eupatorium rugosum 'Chocolate' (Koninginnekruid of Leverkruid) is een bijzondere vaste plant vanwege het donkergekleurde paarsbruine blad in combinatie met de witte bloemen. De plant is winterhard maar bladverliezend, heeft een opgaande groei en wordt ongeveer 1.50 m hoog. De bloemen trekken veel vlinders en bijen naar de tuin en zijn goed als snijbloem te gebruiken.

Standplaats: de plant kan zowel in de zon als in halfschaduw staan, maar in de volle zon zal hij wel een vochtige grond verlangen. Hier geldt ook de regel die voor vele halfschaduwplanten van toepassing is: "hoe vochtiger de grond, hoe meer zon ze verdragen", vandaar dat de plant goed gedijt aan de vijfverrand. De grond is bij voorkeur licht kalkrijk, humus- en voedselrijk, vochtig maar wel waterdoorlatend. Ze kan als solitair aangeplant worden of in groep achter in de border. Houdt bij het aanplanten rekening met een aantal van een 5-tal planten per m² voor een mooi resultaat.

Bloei en blad

Eupatorium rugosum Chocolate bloeit van september tot en met oktober met witte kleine bloemen in schermen. De bloemen, erg geliefd bij de insecten, steken mooi af bij het donkere blad en zijn geschikt als snijbloem. Het blad is getand aan de randen en is paarsbruin van kleur, later in het jaar wordt het wat groener. De plant is bladverliezend.

Verzorging

De vrij stevige stengels kunnen gemakkelijk een winter lang aan de plant blijven en hebben dan nog wel sierwaarde. Knip ze vroeg in het voorjaar af en geef wat organische mest. Vanuit de grond zullen weer frisse nieuwe stengels ontstaan.

Vermeerderen

Vermeerderen kan door de plant in het voorjaar te scheuren en de afzonderlijke delen uit te planten. Het is in ieder geval aangeraden om dit na een aantal jaren te doen om de plant in goede conditie te houden.

Deze vaste doorlevende plant is goed te combineren met andere najaarsbloeiers in allerlei kleurschakeringen, zoals met de prachtkaars (*Gaura* 'Siskyou Pink'), of met herfstanemonen (*Anemone hupehensis*), de paarsblauwe monnikskap (*Aconitum*), roodpaarse zonnehoed (*Echinacea purpurea*). Een donkerbladige border met *Eupatorium rugosum* 'Chocolate', bronsbladige *Canna*'s, *Dahlia* 'Bishop of Llandaff', *Heuchera* 'Chocolate Ruffles', ... zorgt voor een excentriek en zeer mooi effect.

Bericht aan de leden van de groepstuinen

Aan de leden, die volgend jaar hun perceel niet verder wensen te gebruiken, vragen wij om dit zo snel mogelijk te melden. Dit gebeurt bij voorkeur telefonisch bij de voorzitter André Depelseneer (054/411906). U kunt natuurlijk ook de tuinverantwoordelijken aanspreken of een mailtje sturen naar: volkstuinen.gbergen@gmail.com.

Het spreekt voor zich dat het perceel in onberispelijke staat (geen onkruid, geen afval, ...) moet achtergelaten worden.

Het bestuur dankt u alvast voor uw medewerking.